

Nr 590

Av herr Wiklund i Stockholm m. fl., angående biblioteksverksamheten för blinda.

(Lika lydande med motion nr 612 i Första kammaren)

Fram till början av 1960-talet lämnade staten inga eller mycket ringa stöd till de blindas bokförsörjning. Situationen skulle otvivelaktigt ha varit något genant för det svenska samhället, om inte De blindas förening och andra organisationer med insats av enskilda medel först byggt upp ett bibliotek av böcker i blindskrift och därefter lagt en god grund för ett talboksbibliotek.

I medvetande om statens ansvar även för de blindas bokförsörjning framlade skolöverstyrelsen efter särskild utredning i sina anslagsäskanden för budgetåret 1962/63 ett förslag om överförande till staten av biblioteksverksamheten för blinda. Efter förhandlingar mellan representanter för dåvarande ecklesiastikdepartementet och De blindas förening träffades emellertid överenskommelse om att föreningen åtminstone tills vidare skulle upprätthålla verksamheten. Det förutsattes dock att kostnaderna skulle bestriidas av statsmedel. Efter successiv höjning av anslagen uppnåddes även den överenskomna kostnadstäckningen under budgetåret 1964/65. I förslag till anslag för budgetåret 1967/68 frångick emellertid Kungl. Maj:t den träffade överenskommelsen och föreslog endast en obetydlig anslagshöjning. Åtgärden var så mycket mer kännsbar som De blindas förening var bunden av avtalsuppgörelser mellan bibliotekariernas organisationer och olika samhällsorgan och därför fick vidkännas betydande kostnadsökningar.

För budgetåret 1967/68 föreslogs vidare för första gången ett särskilt anslag för anskaffande av studielitteratur för blinda, som ägnat sig åt eftergymnasiala studier.

I anslagsäskandena för budgetåret 1968/69 föreslog skolöverstyrelsen ett anslag till De blindas förenings biblioteksverksamhet med 940 000 kronor, dvs. en höjning med 200 000 kronor, samt en höjning av anslaget till studielitteratur från 200 000 till 450 000 kronor.

Kungl. Maj:t föreslår emellertid i statsverkspropositionen en höjning av anslaget till biblioteksverksamheten med endast 100 000 kronor samt oförändrat anslag för studielitteraturverksamheten. Därvid redovisas arbetsmarknadsstyrelsens yttrande över skolöverstyrelsens anslagsäskanden, av vilket framgår att kostnaderna för studielitteratur för sådana blinda, som uppbär utbildningsbidrag, täcks genom medelsanvisning från länsarbets-

nämnderna. Mot denna bakgrund torde anslaget till studielitteratur med 200 000 kronor för närvarande kunna anses acceptabelt.

Sannolikt är det få i samhället, för vilka tillgången till böcker och tidningar har så stor betydelse ur social och humanitär synpunkt som för de blinda. Vidare kan konstateras, att knappast någon annan grupp har så begränsad tillgång till läsning. Eftersom någon väsentlig inskränkning av personalen vid De blindas förenings bibliotek knappast är möjlig, om nuvarande utlån skall kunna tillgodoses, måste följderna av anslagsutvecklingen vad avser biblioteksverksamheten bli, att produktionen av böcker minskar eller helt upphör. Ett uppehållande av verksamheten blir således beroende på vilka enskilda medel som står till förfogande utöver de betydande summor De blindas förening redan anslår för verksamheten. Det underskott De blindas förening hade att täcka uppgick år 1966 till 325 000 kronor. 1967 års underskott är preliminärt framräknat till 375 000 kronor. Å andra sidan finns det anledning att påpeka att verksamheten numera är så stabiliserad, att det finns anledning att pröva frågan om fastare ekonomisk grund för densamma. Därvid kan givetvis flera alternativa lösningar övervägas. Sålunda kan man tänka sig att ånyo pröva skolöverstyrelsens förslag från 1961 om en särskild statlig institution med uppgift att tillhandahålla böcker och tidningar för blinda. Ett annat alternativ är att staten träffar uppgörelse med De blindas förening enligt samma principer som legat till grund för uppgörelsen mellan staten och De blindas förening i fråga om depåverksamheten för blinda hantverkare.

Med hänvisning till vad sålunda anförts hemställs,

att anslaget till De blindas förenings biblioteksverksamhet uppräknas till 940 000 kronor och

att riksdagen uttalar sin anslutning till principen att samhället bör helt täcka kostnaderna för de blindas bokförsörjning samt uppdrager åt Kungl. Maj:t att snarast framlägga förslag till åtgärder i detta syfte.

Stockholm den 22 januari 1968

Daniel Wiklund (fp) Robert Dockered (cp) James I. A. Dickson (h)

i Stockholm